Μαθηματική Μοντελοποίηση της Ανοσοαπόκρισης στον Καρκίνο του Μαστού

Βασίλης Τσιλίδης

Σχολή Θετικών Επιστημών και Τεχνολογίας Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

27 Φεβρουαρίου 2022

Περιεχόμενα

Βιολογική Εισαγωγή

2 Μαθηματική Μοντελοποίηση

3 Μαθηματικό Μοντέλο

Περιεχόμενα

1 Βιολογική Εισαγωγή

2 Μαθηματική Μοντελοποίηση

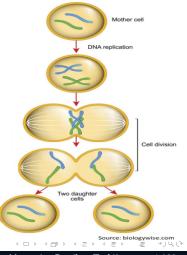
3 Μαθηματικό Μοντέλο

Στόχοι

- Μοντελοποίηση της αλληλεπίδρασης του καρκίνου του μαστού και του ανοσοποιητικού συστήματος.
- Μελέτη των λύσεων των μοντέλων αυτών και της ευστάθειας τους.
- Διενέργεια αριθμητικών προσομοιώσεων για την πειραματική μελέτη της δυναμικής των λύσεων.

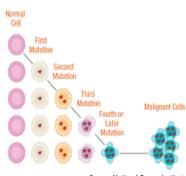
Κύτταρα και Κυτταρικός Κύκλος

- Το κύτταρο είναι η μικρότερη μονάδα ζωής.
- Για να αναπαραχθεί ένα κύτταρο θα πρέπει πρώτα να αντιγραφεί το DNA του.
- Στην συνέχεια ο κυτταρικός πυρήνας διαιρείται στα δύο με το κάθε κομμάτι να περιέχει ένα αντίγραφο DNA.
- Τέλος το κύτταρο διαιρείται εξολοκλήρου, παράγοντας δύο καινούρια κύτταρα.

Μεταλλάξεις και Καρκίνος

- Λανθασμένη αντιγραφή DNA μπορεί να προκαλέσει θάνατο ή μετάλλαξη.
- Το μεταλλαγμένο κύτταρο συνεχίζει τον κυτταρικό του κύκλο.
- Πολλαπλές μεταλλάξεις ενδέχεται να προκαλέσουν ανεξέλεγκτη αναπαραγωγή μεταλλαγμένων κυττάρων δημιουργώντας έναν όγκο.
- Τα καρκινικά κύτταρα μπορούν να ταξιδέψουν σε μακρινά όργανα μέσω αιμοφόρων αγγείων ή λεμφοκυττάρων.

Source: National Cancer Institute

Ανοσοποιητικό Σύστημα

- Μηγανισμός που αναγνωρίζει παθογόνους οργανισμούς και τους σκοτώνει ενώ παράλληλα ελαχιστοποιεί την ζημιά που προκαλεί το ίδιο στον οργανισμό.
- Αποτελείται κυρίως από κύτταρα και μόρια.
- NK cells και CD8⁺ T cells: Σκοτώνουν καρκινικά κύτταρα.
- CD4+ T cells: Αυξάνουν την αποτελεσματικότητα των CD8+ T cells.
- T regulatory cells (Tregs) και B regulatory cells (Bregs): Μετριάζουν την λειτουργία των κυττοτοξικών κυττάρων.

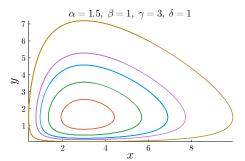
Περιεχόμενα

1 Βιολογική Εισαγωγή

- 2 Μαθηματική Μοντελοποίηση
- 3 Μαθηματικό Μοντέλο

Lotka-Voltera

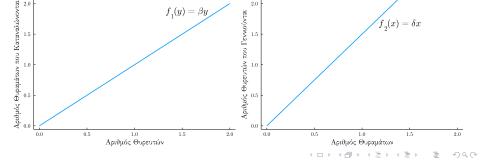
$$\begin{split} \frac{\mathrm{d}x}{\mathrm{d}t} &= \alpha x - \beta y x\,,\\ \frac{\mathrm{d}y}{\mathrm{d}t} &= -\gamma y + \delta x y\,. \end{split}$$

Επεξήγηση Όρων

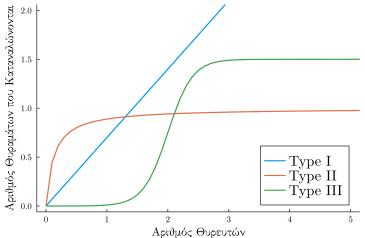
$$\frac{\mathrm{d}x}{\mathrm{d}t} = \alpha x - \beta yx = x(\alpha - \beta y),$$

$$\frac{\mathrm{d}y}{\mathrm{d}t} = -\gamma y + \delta xy = y(-\gamma + \delta x).$$

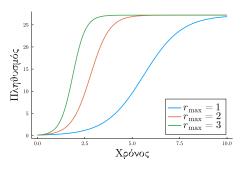
Functional Response

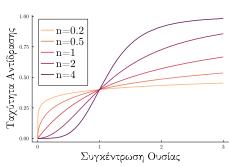
Χαρακτηρίζει τον μέσο όρο θηραμάτων που καταναλώθηκαν ανά θηρευτή και ανά μονάδα χρόνου.

Εργαλεία Μοντελοποίησης

$$\frac{\mathrm{d}p}{\mathrm{d}t} = r_{max}p\left(1 - \frac{p}{K}\right)\,, \quad p(0) = p_0\,. \quad f(s; V_{max}, K_{half}, n) = \frac{V_{max}s^n}{K_{half}^n + s^n}\,.$$

Περιεχόμενα

Βιολογική Εισαγωγή

Μαθηματική Μοντελοποίηση

3 Μαθηματικό Μοντέλο

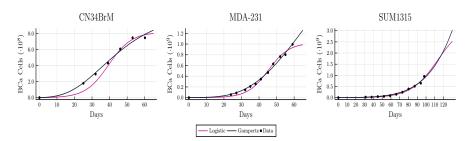
Bregs και Καρκίνος του Μαστού

- Από τα λιγότερα μελετημένα κύτταρα.
- Μαθηματικά μοντέλα:
 - Ιδιότητα των B cells να παράγουν αντισώματα.
 - Σχέση των mature B cells και progenitor B cells στην Β-λεμφοβλαστική λευχαιμία.
- Σε πρόσφατες δημοσιεύσεις τους οι Olkhanud, et al. (2009) και (2011) ανακάλυψαν μια καινούρια υποκατηγορία Bregs, τα tumor-evoked regulatory B cells (tBregs).
- "new hallmark of breast cancer".

Rituximab

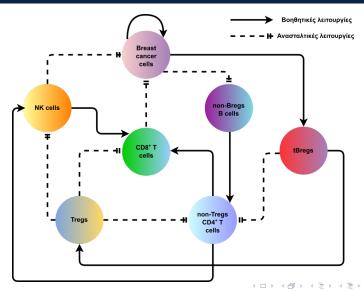
- Μονοκλωνικό αντίσωμα που στοχεύει την CD20 πρωτεΐνη.
- Αποτέλεσμα: Εξάντληση των B cells.
- Χορηγείται ως θεραπεία για καρκίνους του αίματος, ρευματοειδούς αρθρίτιδας κ.α.
- Θεραπεία κατά του καρκίνου του μαστού;

Data Fitting σε Δεδομένα Καρκινικής Ανάπτυξης

Cell Line	Logisti	ic Model	Gompertzian Model		
	Growth Rate	Carrying Cap.	Growth Rate	Carrying Cap.	
CN34BrM	0.16511	$7.58 \cdot 10^{8}$	0.0513	$1.05 \cdot 10^{9}$	
MDA-231	0.16835	$1.03 \cdot 10^{9}$	0.0328	$3.6 \cdot 10^{9}$	
SUM1315	0.06554	$3.39 \cdot 10^9$	0.007	$4.92 \cdot 10^{11}$	

Αλληλεπιδράσεις Κυττάρων

Το Μοντέλο

$$\frac{\mathrm{d}T}{\mathrm{d}t} = aT(1 - bT) - ce^{-\lambda_R R} \frac{N^{\delta}}{s_N T^{\delta} + N^{\delta}} T - d \frac{C^I}{s_C T^I + C^I} T, \qquad (1\alpha')$$

$$\frac{\mathrm{d}N}{\mathrm{d}t} = \sigma_N - \theta_N N - pTN - \gamma_N R^{\delta_N} N + \kappa H N, \qquad (1\beta')$$

$$\frac{\mathrm{d}C}{\mathrm{d}t} = \sigma_C - \theta_C C - qTC - \gamma_C RC + rNT + \frac{j_C T}{k_C + T}C + \frac{\eta_1 H}{\eta_2 + H}C, \qquad (1\gamma')$$

$$\frac{\mathrm{d}H}{\mathrm{d}t} = \sigma_H - \theta_H H + \frac{j_H T}{k_H + T} BH - c_1 HB_T, \qquad (16')$$

$$\frac{\mathrm{d}R}{\mathrm{d}t} = \sigma_R - \theta_R R + c_1 H B_T \,, \tag{1\varepsilon'}$$

$$\frac{\mathrm{d}B}{\mathrm{d}t} = \sigma_B - \theta_B B - c_2 T B - \gamma_B X^2 B, \qquad (1\varsigma')$$

$$\frac{\mathrm{d}B_T}{\mathrm{d}t} = -\theta_{B_T}B_T + c_2TB\,,\tag{1\zeta'}$$

$$\frac{\mathrm{d}X}{\mathrm{d}t} = -\theta_X X + v(t). \tag{1\eta'}$$

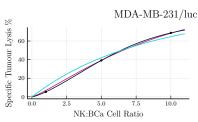
Data Fitting: Λύση Καρκινικών Κυττάρων

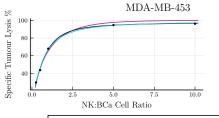
$$\frac{\mathrm{d}T}{\mathrm{d}t} = -f(N,T)T(t),$$

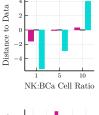
$$T(0) = T_E,$$

$$rac{\mathrm{d}N}{\mathrm{d}t} = - heta_{N_E}N(t)\,,$$
 $N(0) = ratio \cdot T_E\,,$

$$f(N, T) = cN^{\delta}$$
 $\acute{\eta}$
= $c\frac{N^{\delta}}{s_N T^{\delta} + N^{\delta}}$ $\acute{\eta}$
= $c\frac{N}{\delta + N}$.

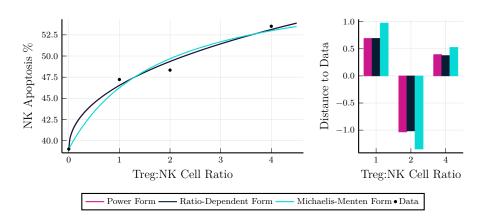

Power Form — Ratio-Dependent Form — Michaelis-Menten Form • Data

(ロ) (B) (분) (분) (E) 9Q(C)

Data Fitting: Απόπτωση NK cells

Καταστάσεις Ομοιόστασης

Χωρίς καρκίνο:

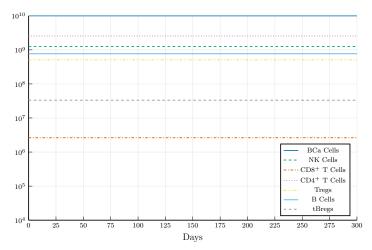
$$\textit{E}_0 = \left(0, 3.38 \cdot 10^9, 1.263 \cdot 10^5, 2.76 \cdot 10^9, 2.4 \cdot 10^8, 8 \cdot 10^8, 0\right) \cdot \text{cells} \ .$$

Με καρκίνο:

$$\begin{split} E_1 = \big(10^{10}, 1.25 \cdot 10^9, 2.634 \cdot 10^6, 2.55621 \cdot 10^9, \\ 5.0879 \cdot 10^8, 7.67 \cdot 10^8, 3.34 \cdot 10^7 \big) \cdot \text{cells} \ . \end{split}$$

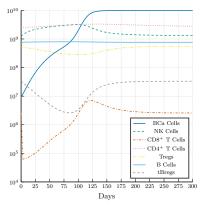
Επιβεβαίωση Μοντέλου

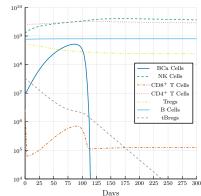
Αρχικές συνθήκες: E_1 . $c = 15, \delta = 1, s_N = 25$.

Ευστάθεια του Σ.Ι. Υψηλού Όγκου

Αριστερά: $T(0) = 9.18 \cdot 10^6$ κύτταρα. **Δεξιά**: $T(0) = 9.17 \cdot 10^6$ κύτταρα. Υπόλοιπα στο E_1 .

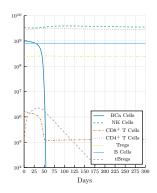

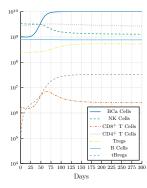
Ευστάθεια του Υγειούς Σ.Ι.

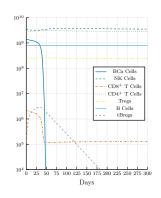
Αριστερά: $T(0) = 1.03 \cdot 10^9, \delta = 1$, Κέντρο: $T(0) = 1.04 \cdot 10^9, \delta = 1$.

Δεξιά: $T(0) = 1.39 \cdot 10^9, \delta = 1.3$.

Τα υπόλοιπα κύτταρα στο E_0 .

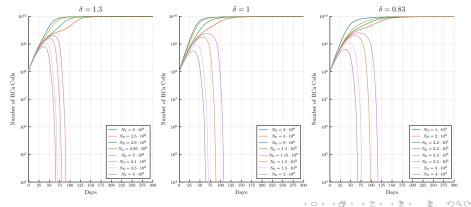

Σημασία του δ

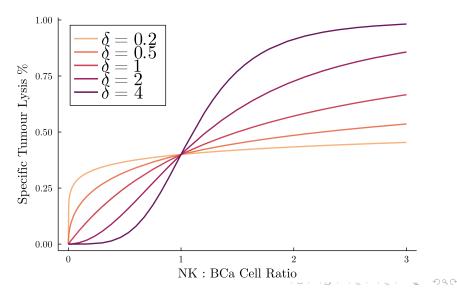
N(0)/T(0) < 1:

Value of δ	0.0002	0.002	0.02	0.2	1	2
BCa cells after 300 days	$8.182 \cdot 10^9$	$8.190 \cdot 10^9$	$8.259 \cdot 10^9$	$8.810 \cdot 10^{9}$	$9.777 \cdot 10^9$	$9.970 \cdot 10^{9}$

N(0)/T(0) > 1:

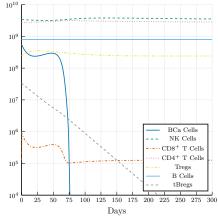

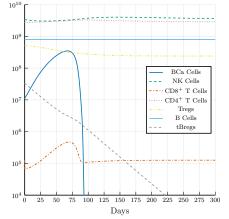
Functional Response

Regulatory Cells

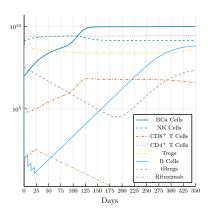
Αριστερά: $T(0) = 5.58 \cdot 10^8$ κύτταρα και tBregs στο E_1 . **Δεξιά**: $T(0) = 1.10 \cdot 10^7$ κύτταρα και tBregs, Tregs στο E_1 . Υπόλοιπα στο E_0 .

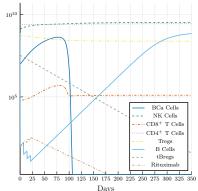

Rituximab: Κανονική Δόση

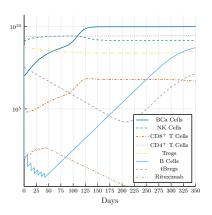
Αριστερά: $T(0) = 9.55 \cdot 10^6$ κύτταρα. **Δεξιά**: $T(0) = 9.54 \cdot 10^6$ κύτταρα. Υπόλοιπα στο E_1 . Τέσσερις εβδομαδιαίες δόσεις 375 mg/m² rituximab .

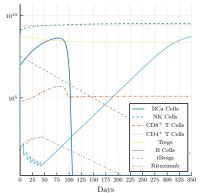

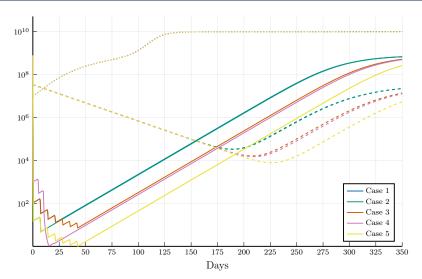
Rituximab: 8 Δόσεις

Αριστερά: $T(0) = 9.55 \cdot 10^6$ κύτταρα. **Δεξιά**: $T(0) = 9.54 \cdot 10^6$ κύτταρα. Υπόλοιπα στο E_1 . Οκτώ εβδομαδιαίες δόσεις 375 mg/m² rituximab .

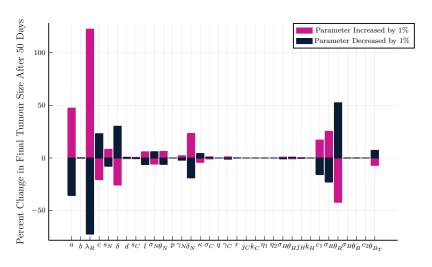

Rituximab: Πειράματα

Ευαισθησία Παραμέτρων

Συμπεράσματα

- Τα NK cells σκοτώνουν τα κύτταρα του καρκίνου του μαστού με ratio-dependent τρόπο.
- Τα Tregs και tBregs δυσκολεύουν την καταπολέμηση του καρκίνου του μαστού.
- Η βοήθεια του rituximab στην καταπολέμηση του καρκίνου του μαστού είναι μικρή.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Bitsouni V, Tsilidis V. Mathematical modeling of tumor-immune system interactions: the effect of rituximab on breast cancer immune response. J Theor Biol. 2022 Jan 5. doi: 10.1016/j.jtbi.2021.111001. PMID: 34998860.

